

Warszawa, 15 listopada 2021 r.

Paweł Różycki
Zastępca Dyrektora
Departament Strategii i Planowania Transformacji Klimatycznej
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

"Biała Księga - szanse i wyzwania dla polskiego przemysłu w kontekście wdrażania Fit for 55" - przemysł wyrobów budowlanych

Szanowny Panie Dyrektorze,

przesyłam wkład Związku Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa w przygotowywaną Białą Księgę przemysłu. Przedstawiliśmy w nim sytuację producentów wyrobów budowlanych. W przypadku dodatkowych pytań jesteśmy do dyspozycji.

Z poważaniem

Szymon Firląg
Prezes Związku Pracodawców
Producentów Materiałów dla Budownictwa

1. Możliwości zmiany procesów produkcyjnych pod kątem poprawy efektywności energetycznej, ograniczania emisji

Jednym z przykładów może być proces produkcji wyrobów z ceramiki. Nie ma możliwości zmiany procesu produkcyjnego, który obejmuje wypalanie. W przypadku ceramiki sanitarnej temperatura wypalania to 1200-1300°C. Proces ten zachodzi w piecach opalanych gazem. Prowadzone są prace i inwestycje mające na celu poprawę jego efektywności energetycznej. Jednym z nich jest cofanie spalin do palników w celu redukcji ilości energii potrzebnej na wstępne rozgrzanie pieców periodycznych. Zawracanie gazów spalinowych daje możliwość redukcji zapotrzebowania na energię o około 10-12%. Możliwe jest również zawracanie gorącego powietrza do suszarni i odzysk ciepła ze spalin w celu ograniczenia straty kominowej. Przedsiębiorstwa realizują obecnie duże inwestycje w tym zakresie.

W krajach Europy Zachodniej realizowane są instalacje prototypowe, w których piece gazowe zastępuje się piecami elektrycznymi. Daje to możliwość znacznego ograniczenia emisji CO₂ pod warunkiem, że emisyjność wykorzystywanej energii elektrycznej jest niska i pochodzi ona z odnawialnych źródeł. W przypadku Polski

przejście na piece elektryczne wymaga rozbudowy infrastruktury przesyłowej i dostarczenia do zakładów produkcyjnych nowej mocy przyłączeniowych. Obecny stan linii przesyłowych utrudnia takie przedsięwzięcia oraz nie gwarantuje stałości dostaw, szczególnie w okresie letnim (częste wyłączenia). Konieczne jest jednocześnie produkowanie energii elektrycznej w oparciu o źródła odnawialne.

Innym przykładem jest proces produkcji betonu komórkowego. W procesie tym wykorzystuje się przegrzaną parę wodną. W wielu przypadkach produkowana jest ona w oparciu o źródła wykorzystujące paliwa kopalne takie jak węgiel. Zmniejszenie emisji procesowej jest możliwe dzięki zastosowaniu odnawialnych źródeł energii, wymianę kotłowni węglowych oraz ciepła odpadowego. Dodatkowo firmy deklarują wzrost wykorzystania surowców wtórnych i z odzysku co przyczyni się do redukcji emisji CO₂.

2. Innowacyjne gałęzie przemysłu (nowe produkty, lokowanie produkcji związanej z technologiami przyjaznymi dla klimatu)

ceramiki sanitarnej nowe, innowacyjne produkty mają na celu redukcję zużycia wody. Nowe produkty są bardziej wodooszczędne. Dalsza redukcja zużycia wody, na przykład do spłukiwania toalet, nie jest możliwa z uwagi na stosowane rozwiązania w zakresie grawitacyjnych systemów kanalizacyjnych. Konieczne jest wydzielenie instalacji dla części stałej i ciekłej, z uwagi na inne właściwości i skład chemiczny oraz skomplikowany proces czyszczenia (zawartość fosforu w moczu). Sama ceramika jest produktem ekologicznym, pochodzenia naturalnego cechującym się dużą trwałością i małym zużyciem surowców naturalnych. Alternatywą mogą być technologie kompozytowe, których cechą jest możliwość renowacji.

W przypadku betonu komórkowego produkcja koncentruje się na lżejszych odmianach, co przekłada się na mniejsze zużycie surowców naturalnych, zmniejszenie śladu węglowego, zmniejszenie przewodności cieplnej i mniejsze koszty oraz emisję z transportu. Produkty te można poddawać recyklingowi szczególnie w przypadku konstrukcji jednowarstwowych.

3. Jak przemysł wyrobów budowlanych jest już przygotowany na transformację - analiza aktualnej sytuacji na tle innych państw europejskich?

Duża część istniejących w Polsce fabryk produkujących wyroby budowlane powstała w okresie ostatnich 20 lat. Wykorzystują one nowoczesny park maszynowy, robotykę przemysłową, np. do wstępnego obrabiania ceramiki i zaawansowane technologie. Istniejące w Europie Zachodniej zakłady są zazwyczaj starsze.

Jednocześnie przemysł wyrobów budowlanych jest słabo przygotowany do transformacji. Brak jest dedykowanego wsparcia, które byłoby dostosowane do indywidualnych możliwości poszczególnych zakładów i branż. Część z firm sama podejmuje działania mające na celu wsparcie zrównoważonego rozwoju. Grupa Xella wdraża strategię ESG (Środowisko, Społeczeństwo i Zarządzanie) i postawiła sobie za cel zmniejszenie emisji o 30% do 2030 roku. Część zmian jest stosunkowo łatwa do wprowadzenia i umożliwia zmniejszenie emisji na etapie produkcji wyrobów, jednak duża część emisji wbudowanej zależy od rodzaju stosowanych surowców.

4. Jakie są szanse i korzyści wynikające z Fit for 55?

Nowa strategia Unii Europejskiej daje szansę na realizację nowych inwestycji i wprowadzanie innowacyjnych produktów, jednak w chwili obecnej głównym jej efektem są rosnące rachunki za energię, np. gaz ziemny. Sama

tematyka redukcji emisji wbudowanej nie jest jeszcze obecna w Polsce i nie jest postrzegana jako istotna. Tym niemniej produkowanie przez firmy energii z OZE na własne potrzeby może przyczynić się do redukcji kosztów energii a deklaracje środowiskowe produktów mogą zwiększyć konkurencyjność na rynku. Mniejszy ślad węglowy produktów będzie postrzegany w przyszłości jako przewaga konkurencyjna. Certyfikacja środowiskowa budynków i promowanie neutralnych klimatycznie rozwiązań wymusza postęp w tym zakresie.

5. Jakie działania regulacyjne i pozaregulacyjne są niezbędne do umożliwienia realizacji korzyści?

W przypadku produkcji wyrobów budowlanych ciężko jest uzyskać wiarygodne dane o śladzie węglowych produktów lub surowców. Jednocześnie sposób jego obliczania nie zawsze jest jednakowy co utrudnia porównywanie i ocenę w tym zakresie. Warto wspomnieć w tym miejscu o stosowaniu Greenwashing'u, czyli promowaniu rozwiązań, które nie zawsze dają pozytywny efekt środowiskowy lub ekologiczny. Część z wymagań lub właściwości może być spełniona tylko na papierze, na potrzeby przygotowywanych raportów lub deklaracji. Warto zwrócić większą uwagę na aspekt zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw. Widmo zmian w zakresie wymagań środowiskowych może wpłynąć na powiązanie wskaźnika zrównoważonego rozwoju z wartością rynkową przedsiębiorstwa. Możliwe są także działania w kierunku opracowania programów finansowania realizacji inwestycji prośrodowiskowych, w których warunki są powiązane ze stopniem redukcji emisji.